

Respublika OAK jurnali

ISSN 2181-4201

TA'LIM TRANSFORMATSIYASI

ILMIY-METODIK JURNALI

10.00.00 FILOLOGIYA FANLARI

13.00.00 PEDAGOGIKA FANLARI

SENTYABR 2026, 6-SON

BUXORO DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI

<https://etjournal.buxdpi.uz>

**BUXORO DAVLAT
PEDAGOGIKA
INSTITUTI**

BUXORO DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI

TA'LIM TRANSFORMATSIYASI ILMIY – METODIK JURNAL

№. 6

BUXORO – 2026

BOSHLANG'ICH TA'LIMDA TASVIRIY SAN'ATNI STEAM YONDASHUVI ASOSIDA O'QITISHNING DIDAKTIK TAMOYILLARI

Ibadullayeva Shaxnoza Ilxamovna,

Buxoro davlat pedagogika instituti

Musiq va tasviriy san'at kafedrası dotsenti, p.f.f.d(PhD)

shaxnozaibadullaeva23@gmail.com

G'ulomova Shahruza Faxritdinovna,

Buxoro davlat pedagogika instituti

Musiq va tasviriy san'at kafedrası 2-bosqich magistranti

Annotatsiya. Maqolada boshlang'ich ta'limda tasviriy san'at darslarini STEAM yondashuvi asosida tashkil etishning didaktik jihatlari yoritilgan. Fanlararo integratsiya, muammoli-amaliy faoliyat, ijodiy erkinlik, yoshga muvofiqlik, tajriba va izlanish, hamkorlik, milliy-hayotiy kontekst hamda refleksiv baholash tamoyillari tahlil qilingan. Tasviriy san'at darslarida fan, texnologiya, muhandislik, san'at va matematika komponentlarini o'zaro bog'lash imkoniyatlari ko'rsatib berilgan. Shuningdek, dars jarayonini bosqichma-bosqich tashkil etish modeli va "Milliy naqsh konstruktori" amaliy topshirig'i misolida STEAM yondashuvini qo'llash usullari tavsiya etilgan.

Tayanch so'zlar: boshlang'ich ta'lim, tasviriy san'at, STEAM, fanlararo integratsiya, didaktik tamoyil, ijodkorlik, loyiha metodi, muammoli ta'lim, refleksiya, baholash.

ДИДАКТИЧЕСКИЕ ПРИНЦИПЫ ОБУЧЕНИЯ ИЗОБРАЗИТЕЛЬНОМУ ИСКУССТВУ В НАЧАЛЬНОМ ОБРАЗОВАНИИ НА ОСНОВЕ STEAM-ПОДХОДА

Ибадуллаева Шахноза Ильхамовна,

Бухарский государственный педагогический институт

Доцент кафедры «Музыка и изобразительное искусство»,

доктор философии по педагогическим наукам (PhD)

shaxnozaibadullaeva23@gmail.com

Гуломова Шахруза Фахритдиновна,

Бухарский государственный педагогический институт

Магистрант 2-го курса кафедры «Музыка и изобразительное искусство»

Аннотация. В статье рассматриваются дидактические аспекты организации уроков изобразительного искусства в начальном образовании на основе STEAM-подхода. Анализируются принципы междисциплинарной интеграции, проблемно-практической деятельности, творческой свободы, возрастного соответствия, экспериментально-исследовательской деятельности, сотрудничества, национально-жизненного контекста и рефлексивного оценивания. Раскрываются возможности взаимосвязи компонентов науки, технологии, инженерии, искусства и математики на уроках изобразительного искусства. Также предлагаются поэтапная модель организации учебного процесса и способы применения STEAM-подхода на примере практического задания «Конструктор национального орнамента».

Ключевые слова: начальное образование, изобразительное искусство, STEAM, междисциплинарная интеграция, дидактический принцип, творчество, проектный метод, проблемное обучение, рефлексия, оценивание.

DIDACTIC PRINCIPLES OF TEACHING VISUAL ARTS IN PRIMARY EDUCATION THROUGH A STEAM APPROACH

Ibadullayeva Shakhnoza Ilxamovna,

Bukhara State Pedagogical Institute

Associate Professor of the Department of Music and Fine Arts,

Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences

shaxnozaibadullaeva23@gmail.com

Gulomova Shakhruza Fakhritdinovna,

Bukhara State Pedagogical Institute

Second-year Master's student at the Department of Music and Fine Arts

Abstract. The article examines the didactic aspects of organizing visual arts lessons in primary education through a STEAM approach. It discusses the principles of interdisciplinary integration, problem-based practical activities, creative freedom, age appropriateness, experimentation and inquiry, collaboration, national and real-life context, and reflective assessment. The possibilities of integrating science, technology, engineering, art, and mathematics components into visual arts lessons are presented. In addition, a step-by-step model for organizing the learning process and methods for applying the STEAM approach are proposed through the practical task “National Ornament Constructor.”

Keywords: primary education, visual arts, STEAM, interdisciplinary integration, didactic principle, creativity, project-based learning, problem-based learning, reflection, assessment.

Kirish. Zamonaviy boshlang‘ich ta’lim o‘quvchidan faqat tayyor bilimni eslab qolishni emas, balki kuzatish, savol qo‘yish, g‘oya ilgari surish, tajriba o‘tkazish va yaratilgan mahsulotni asoslab berishni talab etadi. Shu nuqtayi nazardan tasviriy san‘at darsi bolaning obrazli tafakkuri, hissiy munosabati va estetik didini rivojlantirish bilan birga, real muammoni ko‘rish hamda unga turli fanlar vositasida yechim topish imkonini beradi. STEAM yondashuvi fan, texnologiya, muhandislik, san‘at va matematikani yagona faoliyat doirasida bog‘lab, bunday imkoniyatni didaktik tizimga aylantiradi.

STEAM atamasidagi “A” komponenti san‘atni STEM fanlariga shunchaki bezak sifatida qo‘shishni anglatmaydi. U muammoni estetik idrok etish, ko‘p variantli fikrlash, shakl va mazmun uyg‘unligini topish, foydalanuvchi ehtiyojini his qilish hamda yechimni vizual tilda ifodalashni ta’minlaydi. Tadqiqotchilar STEAMni fanlar kesishmasidagi ijodiy muammo yechish jarayoni sifatida sharhlaydilar [4; 5; 7]. Demak, boshlang‘ich sinf tasviriy san‘atida STEAMning samarasi alohida fanlardan olingan ma’lumotlar soni bilan emas, ularning bitta badiiy-amaliy vazifani hal etishdagi mantiqiy birligi bilan belgilanadi.

Muammoning dolzarbligi shundaki, amaliyotda integratsiya ko‘pincha darsda matematika yoki tabiatshunoslikka oid bir-ikki fakti eslatish bilan cheklanadi. Bunday tashqi bog‘lanish o‘quvchining faoliyat usulini o‘zgartirmaydi. Ikkinchi muammo - tayyor namunani ko‘chirishga ustunlik berilishi va bu holat ijodiy tanlov, tajriba va xatoni tuzatish imkonini kamaytiradi. Uchinchi muammo - natijani faqat chiroyli rasm mezonini bilan baholash bo‘lib, unda g‘oya, izlanish, fanlararo aloqani qo‘llash va refleksiya e’tibordan chetda qoladi. Boshlang‘ich ta’limda tasviriy san‘at darslarini STEAM yondashuvi asosida tashkil etish o‘quvchilarning ijodiy fikrlashi, kuzatuvchanligi va amaliy faoliyatini rivojlantirishga xizmat qiladi. Bunda tasviriy faoliyat fan, texnologiya, muhandislik va matematika elementlari bilan o‘zaro integratsiyalashib, o‘quvchining olgan bilimlarini amaliy vaziyatlarda qo‘llashiga imkon yaratadi. Shu jihatdan tasviriy san‘at darslarida STEAM yondashuvini qo‘llash muayyan didaktik tamoyillarga asoslanishi muhim hisoblanadi.

Adabiyotlar tahlili. STEAM ta’limi va fanlararo integratsiya masalalari zamonaviy pedagogik tadqiqotlarda muhim yo‘nalishlardan biri sifatida qaralmoqda. Ilmiy-metodik manbalarda STEAM yondashuvi o‘quvchilarning nazariy bilimlarini amaliy faoliyat bilan bog‘lash, ijodiy va tanqidiy fikrlashini rivojlantirish, muammoli vaziyatlarga mustaqil yechim topishga yo‘naltirish imkonini beruvchi integrativ yondashuv sifatida tavsiflanadi. N.A. Mirzayev boshlang‘ich ta’limda STEAM savodxonligini shakllantirishda fanlararo integratsiya va amaliy faoliyatning o‘rniga e’tibor qaratadi. Sh. Boyjigitov va S. Mo‘minova boshlang‘ich ta’limda STEAM texnologiyasidan foydalanish o‘quvchilarning tanqidiy va ijodiy fikrlashi, muammoli vaziyatlarni hal etishi hamda jamoaviy faoliyatini rivojlantirish imkoniyatlarini yoritgan. G. Pardayeva esa STEAM muhitida boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining kreativ fikrlashini rivojlantirishning metodik jihatlarini tadqiq etgan. Xorijiy tadqiqotchilardan G. Yakman va H. Lee STEAMning integrativ modelini, J.W. Bequette va

M.B. Bequette san’at va dizaynning STEM tarkibidagi o’rnini, C. Liao esa san’at integratsiyasining transdissiplinar xususiyatlarini asoslagan. Mazkur tadqiqotlar STEAMning umumiy pedagogik imkoniyatlarini keng yoritgan bo’lsa-da, boshlang’ich sinf tasviriy san’at darslarida uning didaktik tamoyillarini milliy badiiy materiallar bilan uyg’unlashtirish masalasi alohida metodik yondashuvni talab etadi. Boshlang’ich sinflarda tasviriy san’at darslarini STEAM yondashuvi asosida tashkil etishda o’quvchilarning yosh va psixologik xususiyatlarini hisobga olish muhim ahamiyatga ega. Ayniqsa, 3–4-sinflarda qisqa kuzatish va tadqiqotlar, sodda konstruksiyalash, tasviriy tajribalar, ijodiy topshiriqlar, jamoaviy muhokama hamda refleksiya jarayonlarini o’zaro uyg’unlashtirish ta’lim samaradorligini oshiradi. Bunday mashg’ulotlarda o’quvchi tayyor bilimni o’zlashtirish bilan cheklanmay, balki muammoni kuzatadi, yechim variantlarini izlaydi, eskiz yaratadi, tajriba o’tkazadi va yakuniy ijodiy mahsulotni taqdim etadi. STEAM yondashuviga asoslangan tasviriy san’at darsining muhim jihati san’atning boshqa fanlar bilan shunchaki mavzulararo bog’lanishi emas, balki ularning yagona ijodiy-amaliy faoliyat doirasida integratsiyalashuvidir. Masalan, o’quvchi badiiy yoki hayotiy muammoni tasviriy vositalar orqali hal qilish jarayonida matematika, tabiiy fanlar, texnologiya yoki muhandislikka oid bilimlardan foydalanishi mumkin. Bunda g’oyani eskiz orqali ifodalash, material va shakllarni tajribada sinab ko’rish, ijodiy mahsulot yaratish hamda o’z tanlovini asoslab berish o’quv faoliyatining o’zaro bog’liq bosqichlari sifatida namoyon bo’ladi.

Metodologiya. Maqolani tayyorlashda STEAM ta’limi, boshlang’ich ta’lim va tasviriy san’at metodikasiga oid mahalliy hamda xorijiy ilmiy manbalar tahlil qilindi, pedagogik qarashlar qiyoslandi va umumlashtirildi. Shuningdek, STEAM komponentlarini tasviriy san’at darslariga integratsiyalash imkoniyatlari metodik jihatdan tahlil qilindi.

Metodologik asos sifatida J. Deweyning tajriba orqali o’rganishga oid qarashlari [7], L.S. Vygotskiyning bolalar tasavvuri va ijodkorligini rivojlantirish haqidagi g’oyalari [6], G. Yakman va H. Leening STEAM ta’limiga oid yondashuvlari [8], J.W. Bequette va M.B. Bequettening STEM ta’limida san’at va dizaynning o’rniga doir qarashlari [9], shuningdek, STEAM ta’limining integrativ xususiyatlariga bag’ishlangan tadqiqotlar [10] asos qilib olindi. Mahalliy tadqiqotlarda boshlang’ich ta’limda STEAM texnologiyalaridan foydalanish, o’quvchilarning kreativ fikrlashini rivojlantirish va fanlararo integratsiyani tashkil etishga oid yondashuvlar [1–5] hamda UNESCOning madaniyat va san’at ta’limiga doir tavsiyalari [11] tahlil qilindi. Ushbu ilmiy-metodik qarashlarni umumlashtirish asosida boshlang’ich sinf tasviriy san’at darslarida STEAM yondashuvini amalga oshirishga xizmat qiluvchi didaktik tamoyillar tizimlashtirildi.

Tahlil natijasida STEAM asosidagi tasviriy san’at darsini tashkil etishning sakkizta o’zaro bog’liq didaktik tamoyili belgilandi. Ularning birgalikda qo’llanishi fanlararo mazmunni o’quvchi faoliyatiga aylantiradi.

1. Maqsadli fanlararo integratsiya tamoyili. Har bir STEAM komponenti dars maqsadiga xizmat qilishi lozim. Masalan, ranglarning issiq-sovuq xususiyatini o’rganish fan komponenti, simmetriya va takrorlanish matematika komponenti, shakl modulini tuzish muhandislik komponenti, raqamli dasturda variant yaratish texnologiya komponenti, kompozitsiya va badiiy ifoda esa san’at komponentidir. Komponentlar alohida topshiriqlar ko’rinishida emas, bitta mahsulotni yaratish jarayonida birlashadi.

2. Muammoli-amaliy yo’nalganlik tamoyili. Dars “nimani chizamiz?” savolidan ko’ra “qanday muammoni hal qilamiz?” savoli bilan boshlanadi. Masalan: “Kvadrat sirtga uzluksiz davom etadigan milliy naqshni qanday joylashtirish mumkin?” Muammo aniq cheklovlariga ega bo’lsa, o’quvchi tasodifiy rasm emas, asoslangan yechim ishlab chiqadi. Shu tariqa badiiy faoliyat kuzatish, taxmin qilish, sinash va tuzatish bilan boyiydi.

3. Ijodiy erkinlik va variantlilik tamoyili. STEAM topshirig’ida yagona namunaviy javob bo’lmaydi. O’qituvchi texnik shart va xavfsizlik chegarasini belgilaydi, ammo rang, modul,

ritm, material va kompozitsion yechim tanlovini o'quvchiga qoldiradi. Kamida ikki eskiz yaratish talabi bolani birinchi g'oyaga qaram bo'lib qolishdan saqlaydi va divergent fikrlashni rag'batlantiradi.

4. Yoshga muvofiqlik va bosqichlilik tamoyili. Boshlang'ich sinfda murakkab ilmiy tushuncha sodda kuzatish va qo'l bilan bajariladigan harakat orqali ochiladi. Vazifa ko'rish, taqqoslash, o'lchash, kesish, joylashtirish va izohlash kabi qisqa operatsiyalarga bo'linadi. Texnologiya vositasi maqsad emas, bajarilishi mumkin bo'lgan yordamchi vosita sifatida tanlanadi.

5. Tajriba va iterativ takomillashtirish tamoyili. Badiiy mahsulot bir urinishda yakunlanmaydi. O'quvchi eskiz yaratadi, sinov namunasi tayyorlaydi, mezonlar bo'yicha tekshiradi va qayta ishlaydi. Xato salbiy baho sababi emas, keyingi yechim uchun axborot sifatida talqin qilinadi. Bu muhandislik dizayni siklini tasviriy faoliyatga tabiiy kiritadi.

6. Hamkorlik va kommunikativlik tamoyili. Juftlik yoki kichik guruhdagi ish vazifalarni shunchaki bo'lib olish bilan cheklanmaydi. O'quvchilar kuzatuvchi, g'oya muallifi, konstruktor, rang bo'yicha maslahatchi yoki taqdimotchi rollarini almashadilar. “Ikki yutuq va bir taklif” usuli orqali tengdosh fikri aniq va hurmatli shaklda bildiriladi.

7. Milliy va hayotiy kontekst tamoyili. STEAM mazmuni o'quvchiga yaqin bo'lgan buyum, me'moriy bezak, tabiat shakli yoki mahalliy hunarmandchilik namunasi bilan bog'lanadi. Milliy naqshni o'rganish uning tashqi ko'rinishini ko'chirish emas, balki ritm, simmetriya, rang uyg'unligi va ramziy ma'nosini anglashni talab qiladi. Bunda madaniy meros zamonaviy dizayn vazifasi bilan bog'lanadi.

8. Refleksiv va ko'p mezonli baholash tamoyili. Yakuniy baho mahsulotning estetik sifati bilan birga g'oyaning yangiligi, fanlararo bilimni qo'llash, texnik yechim, ish jarayonidagi hamkorlik va o'z fikrini izohlashni qamrab oladi. O'quvchi “Nimani bildim?”, “Qaysi sinov ish berdi?”, “Nimani o'zgartirdim?” savollariga javob berib, o'z o'rganish jarayonini anglaydi.

1-jadval. Tasviriy san'at topshirig'ida STEAM komponentlarining vazifasi

Komponent	O'quv faoliyati	Kutiladigan natija
S - Science	Rang, yorug'lik, tabiiy shakl va material xususiyatini kuzatish	Kuzatuv va sabab-oqibatni izohlash
T - Technology	Raqamli tasvir, kamera yoki oddiy grafik vositadan maqsadli foydalanish	Variant yaratish va axborotni vizuallashtirish
E - Engineering	Talab va cheklovlar asosida konstruksiya tuzish, sinash, qayta ishlash	Barqaror va ishlaydigan yechim
A - Art	Kompozitsiya, rang, ritm va obraz orqali g'oyani ifodalash	Estetik va mazmunli badiiy mahsulot
M - Mathematics	Simmetriya, nisbat, geometrik shakl, o'lchov va takrorlanishni qo'llash	Aniqlik va tuzilish uyg'unligi

Taklif etilgan pedagogik model besh bosqichdan iborat bo'lib, uning har bir bosqichi o'qituvchi va o'quvchi faoliyatini aniq belgilaydi.

2-jadval. STEAM asosidagi tasviriy san'at darsining besh bosqichli modeli

Bosqich	O'qituvchi faoliyati	O'quvchi faoliyati	Oraliq natija
1. Muammoni ko'rish	Hayotiy vaziyat va savol beradi, cheklovlarni aniqlaydi	Kuzatadi, savol beradi, vazifani qayta ifodalaydi	Muammo va mezonlar

Bosqich	O'qituvchi faoliyati	O'quvchi faoliyati	Oraliq natija
2. Tadqiq etish	Manba, namuna va tajriba materialini tashkil qiladi	Taqqoslaydi, o'laydi, rang yoki materialni sinaydi	Dalil va xulosalar
3. G'oyani loyihalash	Eskiz, reja va rollar bo'yicha yo'naltiradi	Kamida ikki variant yaratib, birini asoslab tanlaydi	Tanlangan eskiz
4. Mahsulot yaratish	Jarayonni kuzatadi, xavfsizlik va vaqtni boshqaradi	Yaratadi, sinaydi, xatoni tuzatadi	Badiiy-amaliy mahsulot
5. Taqdimot va refleksiya	Mezon asosida savol va teskari aloqa beradi	Yechimini himoya qiladi, o'zini va tengdoshini baholaydi	Asoslangan xulosa

Muhokama. “Milliy naqsh konstruktori” topshirig‘i 3-4-sinflar uchun mo‘ljallangan. Muammo: 20×20 sm o‘lchamdagi sovg‘a qutisi qopqog‘i uchun markazdan simmetrik, to‘rt tomonga davom ettirish mumkin bo‘lgan naqsh yaratish. Shartlar: naqshda kamida ikkita geometrik shakl, bitta o‘simliksimon element, uch xil rang va takrorlanuvchi modul bo‘lishi kerak. O‘quvchilar Buxoro me‘moriy bezaklari yoki amaliy san‘at namunalari fotosuratlarini kuzatadi, simmetriya o‘qini aniqlaydi va ranglar uyg‘unligini muhokama qiladi.

Tadqiq etish bosqichida qog‘ozni buklash orqali simmetriya tekshiriladi; rangli qog‘oz bo‘laklari turli fonda sinab ko‘riladi; kvadrat sirt kataklarga bo‘linib, modul o‘lchami hisoblanadi. Loyihalashda har bir o‘quvchi ikki kichik eskiz chizadi. Guruh a‘zolari “shartga mosligi - o‘qilishi - rang uyg‘unligi” mezonlari bo‘yicha variantlarni solishtiradi. Tanlangan eskiz qo‘lda yoki mavjud imkoniyatga qarab oddiy grafik dasturda toza ishlanadi.

Topshiriqda Science rang va material xususiyatini kuzatishda; Technology raqamli variant yaratish yoki fotosurat bilan ishlashda; Engineering modulni joylashtirish, sinash va qayta tuzishda; Art kompozitsiya va badiiy ifodada; Mathematics simmetriya, geometrik shakl, o‘lchov va ritmda namoyon bo‘ladi. Yakunda o‘quvchi: “Mening naqshim qanday davom etadi?”, “Qaysi matematik qoidadan foydalandim?”, “Sinovdan keyin nimani o‘zgartirdim?” savollariga javob beradi.

Baholash 12 ballik analitik mezon asosida tashkil etilishi mumkin: g‘oya va ijodkorlik - 0-3 ball; STEAM bilimlarini vazifaga mos qo‘llash - 0-3 ball; kompozitsiya, rang va bajarilish sifati - 0-3 ball; izohlash, hamkorlik va refleksiya - 0-3 ball. Bunday mezon barcha ishlarni bitta “chiroyli” namuna bilan solishtirmaydi; har bir o‘quvchining g‘oyadan mahsulotgacha bo‘lgan o‘sishini ko‘rsatadi.

Natija. Taklif etilgan tizimda tasviriy san‘at integratsiyaning markaziy maydoni vazifasini bajaradi. Fan va matematika o‘quvchiga shakl, rang, o‘lchov va qonuniyatni tushunish uchun dalil beradi; muhandislik bu dalilni ishlaydigan konstruksiyaga aylantiradi; texnologiya izlash, sinash va taqdim etish imkoniyatini kengaytiradi; san‘at esa barcha komponentlarni insoniy ma‘no va estetik yaxlitlik bilan birlashtiradi. Shu sababli “A” komponenti oxirgi bezash bosqichi emas, muammoni qo‘yishdan baholashgacha bo‘lgan butun jarayonning mazmuniy asosi hisoblanadi.

Modelning samarali ishlashi uchun to‘rtta pedagogik shart zarur. Birinchidan, topshiriq bitta dars vaqtida bajariladigan hajmda yoki aniq bosqichlarga bo‘lingan kichik loyiha shaklida bo‘lishi kerak. Ikkinchidan, material va texnologiya o‘quvchining yoshiga, maktab imkoniyatiga va xavfsizlik talablariga mos tanlanadi. Uchinchidan, o‘qituvchi tayyor yechimni namoyish etishdan oldin o‘quvchining taxmin va eskiziga vaqt beradi. To‘rtinchidan, baholash mezonlari ish boshlanishidan oldin sodda tilda tushuntiriladi.

Boshlang‘ich sinf o‘qituvchisi uchun STEAM darsini rejalashtirishning amaliy algoritmi quyidagicha: o‘quv dasturidagi badiiy maqsad aniqlanadi; unga mos hayotiy

muammo tanlanadi; zarur STEAM bog‘lanishlari ajratiladi; kuzatish yoki sinov rejalashtiriladi; mahsulotga qo‘yiladigan 3-4 ta shart belgilanadi; ikki variantli eskiz va qayta ishlash bosqichi kiritiladi; jarayon hamda natijani baholash mezonlari tuziladi. Algoritm ortiqcha fanlararo yuklamani kamaytirib, har bir komponentning vazifasini ko‘rinadigan qiladi.

Ushbu nazariy modelning chegarasi shundaki, u hozircha pedagogik loyihalash va manbalar tahlili asosida ishlab chiqilgan. Keyingi tadqiqotda modelni turli maktab sharoitlarida tajriba-sinovdan o‘tkazish, nazorat va tajriba guruhlarini natijalarini qiyoslash, o‘quvchilarning ijodiy fikrlashi, fanlararo bilimni ko‘chira olishi va refleksiya sifatidagi o‘zgarishlarni diagnostika qilish maqsadga muvofiq.

Tahlil natijasida boshlang‘ich sinf tasviriy san’at darslarini STEAM yondashuvi asosida tashkil etishga xizmat qiluvchi sakkizta didaktik tamoyil tizimlashtirildi. Ushbu tamoyillar asosida dars jarayonining “muammoni ko‘rish – tadqiq etish – g‘oyani loyihalash – mahsulot yaratish – taqdimot va refleksiya” ketma-ketligi taklif etildi.

Xulosa. Boshlang‘ich ta’limda tasviriy san’atni STEAM yondashuvi asosida o‘qitish o‘quvchining badiiy, ilmiy va amaliy tafakkurini bir-biridan ajratmay rivojlantirish imkonini beradi. Biroq buning uchun fanlararo ma’lumotlarni mexanik qo‘shish yetarli emas. Integratsiya bitta muammoli vazifa, kuzatish va sinov, variantli eskiz, mahsulot yaratish, qayta ishlash hamda refleksiya orqali o‘quvchi faoliyatiga aylanishi lozim.

Tizimlashtirilgan didaktik tamoyillar o‘qituvchiga STEAM darsining mazmuni, usuli va baholashini o‘zaro muvofiqlashtirishga yordam beradi. Besh bosqichli model esa darsni aniq ketma-ketlikda loyihalash, o‘quvchiga ijodiy tanlov berish va xatodan o‘rganish uchun sharoit yaratadi. “Milliy naqsh konstrukturi” kabi topshiriqlar milliy badiiy merosni matematika, tabiatshunoslik, texnologiya va muhandislik tafakkuri bilan bog‘lash orqali mazmunli va hayotiy ta’limni ta’minlaydi.

Amaliyot uchun quyidagi tavsiyalar beriladi:

- har bir mavzuda barcha besh komponentni sun’iy ravishda kiritmasdan, maqsadga xizmat qiladigan bog‘lanishlarni tanlash;
- tayyor namuna nusxasidan ko‘ra muammo va mezonlarni taqdim etish;
- kamida ikki eskiz hamda qayta ishlash bosqichini talab qilish;
- baholashda g‘oya, jarayon, fanlararo qo‘llash va refleksiyani hisobga olish;
- mahalliy san’at namunalaridan zamonaviy dizayn vazifasi sifatida foydalanish.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. Mirzayeva N.A. Boshlang‘ich ta’limda STEAM. – Chirchiq, 2024. – 192 b.
2. Pardayeva G. STEAM ta’lim tizimida boshlang‘ich sinf o‘quvchilarini kreativ fikrlashga o‘rgatishning metodik asoslari // Science Shine International Scientific Journal.
3. Alimova D.X. Boshlang‘ich sinf darslarida STEAM ta’lim texnologiyasini qo‘llashning metodik ahamiyati // Modern Science and Research. – 2024.
4. Esonova U. Boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining kreativ qobiliyatlarini STEAM ta’lim yondashuvi asosida rivojlantirish. – 2025.
5. Boyjigitov Sh.A., Mo‘minova S.Y. Boshlang‘ich ta’limda STEAM ta’lim texnologiyasidan foydalanishning mohiyati // Yosh olimlar. – 2026. – J. 4, №45. – B. 31–33.
6. Vygotsky L.S. Imagination and Creativity in Childhood // Journal of Russian and East European Psychology. – 2004. – Vol. 42, No. 1. – P. 7–97.
7. Dewey J. Art as Experience. – New York: Minton, Balch & Company, 1934. – 355 p.
8. Yakman G., Lee H. Exploring the Exemplary STEAM Education in the U.S. as a Practical Educational Framework for Korea // Journal of the Korean Association for

- Science Education. – 2012. – Vol. 32, No. 6. – P. 1072–1086.
9. Bequette J.W., Bequette M.B. A Place for Art and Design Education in the STEM Conversation // Art Education. – 2012. – Vol. 65, No. 2. – P. 40–47.
 10. Perignat E., Katz-Buonincontro J. STEAM in Practice and Research: An Integrative Literature Review // Thinking Skills and Creativity. – 2019. – Vol. 31. – P. 31–43.
 11. UNESCO. UNESCO Framework for Culture and Arts Education. – Paris: UNESCO, 2024.

MUNDARIJA

PEDAGOGIKA, PSIXOLOGIYA VA METODIKA	
SHAXSDA SOG‘LOM TURMUSH TARZI KO‘NIKMASINI RIVOJLANTIRISH Rahimboyev Rustamjon Abdurahmon o‘g‘li	4
O‘ZBEK VA INGLIZ SOMATIK MAQOLLARIDA KONSEPTUAL METAFORA, METONIMIYA VA PRAGMATIK VAZIFALAR Xamdamova Gulshan Xamroyevna	9
TALABALARNING INGLIZ TILIDA O‘QISH KO‘NIKMALARINI RIVOJLANTIRISHDA PSIXOLOGIK OMILLARGA YO‘NALTIRILGAN INTERAKTIV METODLARDAN FOYDALANISH METODIKASI Turayeva Xurshida Toxirovna	16
BOSHLANG‘ICH TA‘LIMDA TASVIRIY SAN‘ATNI STEAM YONDASHUVI ASOSIDA O‘QITISHNING DIDAKTIK TAMOYILLARI Ibadullayeva Shaxnoza Ilxamovna, G‘ulomova Shahruza Faxritdinovna	21
BOSHLANG‘ICH SINFLARDA TASVIRIY SAN‘AT DARSLARINI INTEGRATIV YONDASHUV ASOSIDA TASHKIL ETISH METODIKASI Ibadullayeva Shaxnoza Ilxamovna, Boymuradova Tursuntosh Ilhom qizi	28
FORMATIV BAHOLASHNING “360 DARAJA” MODEL: INGLIZ TILI DARSLARIDA O‘Z-O‘ZINI, O‘ZARO VA O‘QITUVCHI TOMONIDAN BAHOLASHNI INTEGRATSIYA QILISH METODIKASI Xoldorova Shahlo Shuhratjon qizi	34
BOLALARNI MAKTABGA TAYYORLASHDA PEDAGOG VA TARBICHILARINING KASBIY MALAKALARI ASOSIDA PSIXOLOGIK TRENINGLARDAN FOYDALANISHNING UMUMIY ASOSLARI Jo‘rayeva Dilnoza O‘ktam qizi	40
BO‘LAJAK BOSHLANG‘ICH SINF O‘QITUVCHILARIDA ADAPTIV PEDAGOGIK TAFAKKURNI RIVOJLANTIRISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH Kuldosheva Sabohat Otamurodovna	44
BOSHLANG‘ICH SINF O‘QUVCHILARI BILAN O‘TKAZILADIGAN JISMONIY TARBIYA MASHG‘ULOTLARINING XUSUSIYATLARI VA SHAKLLARI Ibadova Zamira Rashidovna	51
BOSHLANG‘ICH SINF O‘QUVCHILARIDA IJTIMOIIY-MA‘NAVIY QADRIYATLARNI SHAKLLANTIRISH (TARBIYA FANI MISOLIDA) Jabborova Azizaxon Husniddin qizi	58

XORIJIY TIL O'QITUVCHILARI TOMONIDAN FRANSUZ TILINI O'RGATISHDA QO'LLANILADIGAN METODOLOGIK TAMOYILLAR Hojiyeva Gulchehra Salimovna	65
INNOVATIVE EDUCATIONAL TECHNOLOGIES FOR DEVELOPING ENTREPRENEURIAL CULTURE AMONG UNIVERSITY STUDENTS IN THE CONTEXT OF GLOBALIZATION Niyazov Mirshod Khayatovich	74
RAQAMLI TA'LIMDA SUN'YI INTELLEKT: PEDAGOGIK LOYIHALASHNING YANGI YONDASHUVLARI Xolliyev Nurbek Askarovich	79
"TALABALAR SPORT FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING ILMIY-METODIK ASOSLARI" Jo'rayeva Zarifa Oltinboy qizi	89
SOG'LOM TURMUSH TARZINING MA'NAVIY ASOSLARI Rahimboyev Rustamjon Abdurahmon o'g'li	95
PEDAGOGICAL CONDITIONS AND A TASK-BASED MODEL FOR DEVELOPING THE SPEECH COMPETENCE OF FUTURE ENGLISH LANGUAGE TEACHERS Zaripova Soxiba Orif qizi,	100
RAQAMLI TA'LIM SHAROITIDA INGLIZ TILINI O'QITISH METODIKASINI SUN'YI INTELLEKT TEXNOLOGIYALARI ASOSIDA MODERNIZATSIYA QILISH Zokirjonova Maftuna Shuxratovna	110
BO'LAJAK O'QITUVCHILAR TAYYORLOVI: ZAMONAVIY TALABLAR VA TRANSFORMATIV RIVOJLANISH Safarova Nigora Nasillovna	118
SUN'YI INTELLEKT TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH ASOSIDA BO'LAJAK INGLIZ TILI O'QITUVCHILARINING KASBIY KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISH METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISH Yaxyayeva Madina Ibrohim qizi	124
METHODOLOGY FOR ENHANCING COMMUNICATIVE COMPETENCES OF LANGUAGE UNIVERSITY STUDENTS THROUGH THE APPLICATION OF COACHING TECHNOLOGIES. Abbasova Nargiza Kabilovna	129
SOME REMARKS ON THE WORKS OF EASTERN PANDOM Umarova Sitora Mukhlisovna	134
ICHKI TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDAGI DAVLAT DASTURLARINING O'RNI VA AHAMIYATI (O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MISOLIDA) Mo'minova Ozodaxon Dilmurodjon qizi	143
SOG'LOM TURMUSH TARZINI SHAKLLANTIRISHDA JISMONIY FAOLLIKNING O'RNI VA AHAMIYATI A.B.Jaksimuratov	145
FILOLOGIYA FANLARI	
O'ZBEK TILIDA EMOTIKON VA EMOJI BIRLIKLARINING LINGVISTIK VAZIFALARI	153

Umurzakova Zuxraxon Yusupjon qizi	
INGLIZ VA O'ZBEK LINGVOMADANIYATLARIDA "DARAXT-INSON" METAFORASI: QIYOSIY LINGVOMADANIY TAHLILI Ibragimova Gulshan Raimovna	158
ЖОМИЙ ВА НАВОИЙ ШЕЪРИЙ ИДИОСТИЛИНИ ҚИЁСИЙ-ЛИНГВОПОЭТИК ТАДҚИҚ ЭТИШНИНГ НАЗАРИЙ АСОСЛАРИ Чориев Таваккал Равшанович	162
TALABALARDA YOZMA NUTQ KOMPETENSIYASINI SHAKLLANTIRISH VA XALQARO BAHOLASH MEZONLARI TAHLILI Alimardonova Malika Botir qizi	172
PRESERVATION AND TRANSFORMATION OF NATIONAL-CULTURAL COMPONENTS IN FOLK TALES RETOLD BY GENERATIVE ARTIFICIAL INTELLIGENCE Fayyozjon Azimov	176
THE FREQUENCY OF METAPHORICAL USES OF THE LEXEME YURAK IN ABDULLA QODIRIY'S BYGONE DAYS: A CORPUS-BASED ANALYSIS Shodiyeva Madinabonu Shavkat qizi	183
TARIXIY VOQEALARNING YANGICHA TALQINI (XAYRIDDIN SULTONNING "YALDO KECHASI" ROMANI ASOSIDA) UO'K 821.512.133 Xo'jamurodova Oydin Xo'jamurod qizi	192
BOLALAR SHE'RIYATIDA YUMORNING POETIK TABIATI VA UNI TAHLIL QILISH MEZONLARI	197
Qobilova Aziza Ahrorovna	
ОТ ЯЗЫКОВОГО ФЕНОМЕНА К ИССЛЕДОВАНИЮ: ФЕНОМЕН- ОРИЕНТИРОВАННОЕ ОБУЧЕНИЕ РУССКОМУ ЯЗЫКУ В УЗБЕКСКИХ ГРУППАХ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ГЕНЕРАТИВНОГО ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА. Мустафаева Дилфуза Нематиллоевна	205
РОЛЬ ИСТОРИЧЕСКИХ ФАКТОВ В ФОРМИРОВАНИИ ОБРАЗА АМИРА ТИМУРА В УЗБЕКСКОЙ И АНГЛИЙСКОЙ ЛИТЕРАТУРЕ Пулатова Мохичехра Темировна	213
ANIQ VA TABIIY FANLAR	
CHAQIRIQQACHA HARBIY TA'LIM YO'NALISHI TALABALARNING O'QUV MASHG'ULOTLARINI TASHKIL ETISHNING QONUNIYATLARI. Aminov Pahlavon Hamid o'g'li	219
HUDUDLARDA ISHLAB CHIQRISH KUCHLARINI OQILONA JOYLASHTIRISHNING ZAMONAVIY YONDASHUVLARI Axmedova Nozima Fayzulloevna	227
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA UZOQ MUDDATLI AKTIVLAR HISOBINI YURITISHDA ERP TIZIMLARINING O'RNİ: AMALIYOT VA MUAMMOLAR Yusupova Nilufar Qasimovna	233

BIOKIMYO FANINI SUN'YI INTELLEKT TEKNOLOGIYALARINI QO'LLAB OLIB BORILGAN TAJRIBA- SINOV NATIJALARINING MATEMATIK-STATISTIK TAHLILI G.A.Ixtiyarova, J.M.Sharopov, N.Z.Eshchanova, S.M.Axmedova	239
SUN'YI INTELLEKT VOSITALARI YORDAMIDA BO'LAJAK INGLIZ TILI O'QITUVCHILARINING DARSNI LOYIHALASH KO'NIKMALARINI RIVOJLANTIRISH METODIKASI	248
Zokirova Sitorabonu Shokirjonovna	